

ODBORNÉ STANOVISKO HLAVNEJ KONTROLÓRKY OBCE BELÁ K NÁVRHU ROZPOČTU NA ROK 2023 A K VIACROČNÉMU ROZPOČTU NA ROKY 2024 - 2025

V zmysle § 18f ods. 1 písm. c) zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o obecnom zriadení“) predkladám odborné stanovisko k návrhu rozpočtu obce na rok 2023 a k viacročnému rozpočtu na roky 2024 – 2025 (ďalej len „stanovisko“)

A. *Východiská spracovania stanoviska*

Stanovisko bolo spracované na základe zverejneného návrhu rozpočtu obce a na základe ekonomických analýz a skutočných hospodárskych výsledkov kalendárneho roka 2022 s prihliadnutím na vývoj hospodárskych trendov predchádzajúcich rokov.

1. Súlad so všeobecne záväznými právnymi predpismi

Návrh rozpočtu obce bol spracovaný v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi, a to

- zákonom č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v z.n.p. (ďalej len „zákon č. 523/2004“)
- zákonom č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v z.n.p. (ďalej len „zákon č. 583/2004“)
- zákonom č. 582/2004 Z. z. o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálny odpad a drobné stavebné odpady v z. n. p., na základe ktorého obec vydala všeobecne záväzné nariadenie obce o miestnych daniach a mi čestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady.
- zákonom č. 564/2004 Z. z. o rozpočtovom určení výnosu dane z príjmov územnej samosprávy v z. n. p.,
- zákonom č. 597/2003 Z. z. o financovaní základných škôl, stredných škôl a školských zariadení v z. n. p.
- zákonom č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v z. n. p.
- a príslušnými všeobecne záväznými nariadeniami obce

2. Dodržanie informačnej povinnosti zo strany obce

Návrh rozpočtu bol zverejnený v súlade s § 9 ods. 2 zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení na úradnej tabuli a na webovom sídle obce dňa 29. 11. 2022, t.j. v zákonom stanovenej lehote, najmenej 15 dní pred jeho schválením. Zasadnutie obecného zastupiteľstva je plánované na 16. 12. 2022.

3. Metodická správnosť predloženého návrhu rozpočtu

Návrh rozpočtu bol zostavený na základe rozpočtovej klasifikácie podľa opatrenia Ministerstva financií Slovenskej republiky z 8. decembra 2004, ktorým sa ustanovuje druhová klasifikácia, organizačná klasifikácia a ekonomická klasifikácia rozpočtovej klasifikácie č. MF/010175/2004-42 v znení neskorších predpisov.

Návrh rozpočtu bol spracovaný v súlade s Príručkou MF SR na zostavenie návrhu rozpočtu verejnej správy na rok 2023 a roky 2024 -2025 č. MF/005055/2022-411.

B. *Tvorba a základná charakteristika návrhu rozpočtu*

Návrh rozpočtu je zostavený v zmysle vyššie uvedených právnych predpisov. Pri jeho tvorbe boli zohľadnené zmluvné vzťahy obce, všeobecne záväzné nariadenia ako aj súčasný vývoj národného hospodárstva vzhľadom na zvýšenie cien energií, tovaru a služieb. Návrh rozpočtu vychádza z analýzy hospodárenia v roku 2022 a rozvojových plánov obce na rok 2023 a ďalšie roky. V návrhu viacročného rozpočtu sú vyjadrené zámery rozvoja obce na ďalšie dva rozpočtové roky. Viacročný rozpočet na roky 2024-2025 je zostavený v rovnakom členení ako rozpočet na rozpočtový rok 2023. Člení sa na bežný rozpočet, kapitálový rozpočet a finančné operácie. Rozpočet na rozpočtový rok 2023 je po jeho schválení obecným zastupiteľstvom (ďalej len „OZ“) záväzný, rozpočty na nasledujúce dva rozpočtové roky sú orientačné.

1. *Východiská tvorby rozpočtu*

Predložený návrh rozpočtu obce obsahuje východiská tvorby rozpočtu, predpokladaný vývoj príjmovej a výdavkovej časti bežného a kapitálového rozpočtu. Obec na základe uznesenia OZ nezostavuje programový rozpočet.

Tab. č. 1 *Príjmy a výdavky návrhu rozpočtu*

	v EUR		
Rozpočtové roky	2023	2024	2025
Príjmy bežné + kapitálové	212 455,00	214 600,00	229 800,00
Príjmové finančné operácie	2 301,00	2 301,00	2 301,00
Bilancia príjmov	214 756,00	216 901,00	232 101,00
Výdavky bežné + kapitálové	214 701,00	215 100,00	230 300,00
Výdavkové finančné operácie	0,00	1 711,00	1 711,00
Bilancia výdavkov	214 701,00	216 811,00	232 011,00

Návrh rozpočtu na rok 2023 je koncipovaný ako prebytkový rozpočet. V rokoch 2024 a 2025 sa predpokladá s rovnakou koncepciou rozpočtu so zohľadnením miery inflácie. Rozpočet na roky 2024 a 2025 je nezáväzný a bude vo veľkej miere závisieť aj od medziročného vývoja indexu dane z príjmu fyzických osôb, miery inflácie a rastu cien energií, tovarov a služieb.

Východiskové ukazovatele rozpočtu na rok 2023 v členení:

Tab. č. 2 *Bežný rozpočet*

	EUR	
Rozpočtový rok	2022	2023
	očakávanie	návrh
Bežné príjmy	198 675,00	212 400,00
Bežné výdavky	220 593,00	212 400,00
Hospodárenie:	-21 918,00	0,00
Prebytok (+) / schodok (-)		

Tab. č. 3 *Kapitálový rozpočet*

	EUR	
Rozpočtový rok	2022	2023
	očakávanie	návrh
Kapitálové príjmy	0,00	55,00
Kapitálové výdavky	2 301,00	2 301,00
Hospodárenie:	-2 301,00	-2 246,00
Prebytok (+) / schodok (-)		

Tab. č. 4 *Finančné operácie*

	EUR	
Rozpočtový rok	2022	2023

	očakávanie	návrh
Finančné operácie príjmové	24 300,00	2 301,00
Finančné oper. výdavkové	0,00	0,00
Hospodárenie:	24 300,00	2 301,00
Prebytok (+) / schodok (-)		

1. Príjmová časť návrhu rozpočtu

Príjmová časť návrhu rozpočtu na rok 2023 predpokladá s celkovým objemom príjmov vo výške 214 756,00 EUR. V porovnaní s príjmami za rok 2022 ide o pokles o 3,68 %.

K naplneniu cieľov v príjmovej časti rozpočtu na rok 2023 je dôležité, aby trend výnosu daní poukazovanej územnej samospráve bol aspoň na úrovni aktuálneho roka. Podľa odhadov Výboru pre daňové prognózy z 22. 9. 2022 o podiele výnosu daní fyzických a právnických osôb pre samosprávy na rok 2023 podiel daní sa pre obec Belá plánuje v sume 143 424,00 EUR.

Vplyv na daňové príjmy bude mať aj zodpovedný prístup daňovníkov – poplatníkov k plneniu povinností v oblasti úhrady miestnych daní a poplatkov. Výška daňových príjmov priamo závisí aj od schválenia všeobecne záväzných nariadení obce o zvýšení niektorých miestnych daní a poplatku za komunálny odpad a drobné stavebné odpady.

Nedaňové príjmy obce sú rozpočtované na rovnakej úrovni ako v roku 2022.

V návrhu ostatných bežných príjmov (granty a transféry) je reálne dosiahnuteľná miera ich naplnenia a prípadná negatívna odchýlka nepredstavuje veľké riziko vzhľadom k plneniu plánov rozpočtu.

Obec v roku 2023 plánuje s kapitálovými príjmami v nepatrnej sume 55,00 EUR.

Obec navrhuje na rok 2023 zapojiť do rozpočtu finančné prostriedky z hospodárenia z minulých rokov na zmluvné úhrady zrealizovaného projektu verejného osvetlenia v sume 2 301,00 EUR.

Predkladaný návrh rozpočtu príjmov treba považovať za rámcový, ktorý prejde v priebehu roka určitými zmenami najväčším predpokladom v súvislosti s plnením daňových príjmov.

2. Výdavková časť návrhu rozpočtu

Výdavková časť návrhu rozpočtu na rok 2023 rozpočtuje s celkovým objemom výdavkov vo výške 214 701,00 EUR, čo predstavuje zníženie o 3,67 % v porovnaní s predpokladaným rozpočtom výdavkov v roku 2022. Pokles sumy navrhovaných výdavkov obce je v súlade s nižšími plánovanými príjmami v roku 2023, čo sa dá dosiahnuť len za predpokladu šetrného a úsporného hospodárenia.

Pri plánovaní bežných výdavkov na rok 2023 boli zohľadnené zvýšené ceny energií, tovarov a služieb podľa ich vývoja v poslednom kvartáli aktuálneho roka. V návrhu rozpočtu boli zohľadnené aj prognózy na zvýšenie miezd v národnom hospodárstve a ich vplyv na mzdové náklady, ďalej zvýšenie miezd zamestnancov vo verejnom záujme podľa nariadenia vlády SR č. 296/2022 Z. z., ktorým sa ustanovujú zvýšené stupnice platových taríf pre zamestnancov pri výkone práce vo verejnej záujme od 1. 1. 2022 a od 1. 9. 2022. Bežné výdavky sú v celej výške pokryté navrhovanými bežnými príjmami.

Obec v roku 2023 navrhuje kapitálové výdavky v sume 2 301,00 EUR na financovanie zrealizovaného projektu verejného osvetlenia podľa uzatvorenej zmluvy. Obec plánuje vykryť kapitálové výdavky zo zostatkov finančných prostriedkov z predchádzajúcich rokov.

Obec neplánuje výdavkami finančných operácií, napr. úveru, čím nedochádza k zadlženosti obce.

3. Bilancia návrhu rozpočtu na rok 2023

Tab č. 5 Celková bilancia návrhu rozpočtu na rok 2023

Rozpočtové zdroje	
Bežné príjmy	212 400,00
Kapitálové príjmy	55,00
Finančné operácie príjmové	2 301,00
Rozpočtové zdroje spolu	214 756,00
Rozpočtové výdavky	
Bežné výdavky	212 400,00
Kapitálové výdavky	2 301,00
Finančné operácie výdavkové	0,00
Rozpočtové výdavky spolu	214 701,00
Bilancia bežného rozpočtu	0,00
Bilancia kapitálového rozpočtu	-2 246,00
Bilancia finančných operácií	2 301,00
CELKOVÁ BILANCIA	55,00

Zákonom č. 365/2022 Z. z. bola schválená novela zákona č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy, ktorá aktuálne reaguje na dosahy a dôsledky rastu inflácie, rastu cien energií a iných tovarov a služieb na hospodárenie územnej samosprávy s účinnosťou od 15. 12. 2022. Podľa tejto novely zákona obec nemá povinnosť pri zostavení rozpočtu dodržať pravidlo vyrovnanosti ustanovené v §10 ods 7 zákona č. 583/2004, t.j. bežný rozpočet nemusí zostaviť ako vyrovnaný alebo prebytkový. Na úhradu bežných výdavkov môže obec použiť aj prostriedky z rezervného fondu, kapitálové príjmy alebo návratné zdroje financovania. To platí počas celého rozpočtového roku 2023 do 31.12.2023.

Pozitívne však hodnotím, že obec Belá v rozpočte na rok 2023 plánuje pokryť bežné výdavky bežnými príjmami. Tým ostáva priestor na použitie prostriedkov z rezervného fondu či z príp. kapitálových príjmov na zveľaďovanie majetku obce.

Kapitálový rozpočet je zostavený ako schodkový, schodok je rozpočtovaný vo výške –2 246,00 EUR. Schodok kapitálového rozpočtu je krytý zo zostatkov finančných prostriedkov z predchádzajúcich rokov.

Z návrhu rozpočtu nevyplávajú investičné zámery obce na rok 2023, nakoľko nie sú zakalkulované finančné prostriedky na kapitálové výdavky nad rámec zmluvných výdavkov. Podľa novely zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy však obec môže vykonávať zmeny rozpočtu – povolené prekročenie a viazanie finančných operácií bez časového obmedzenia od 15. 12. 2022 do 31. 12. 2023. Môže sa to týkať zapojenia finančných prostriedkov z výsledkov hospodárenia minulých rokov, prostriedkov z rezervného fondu, či návratných zdrojov financovania do rozpočtu obce na realizáciu investičných zámerov ako aj na úhrady bežných výdavkov.

4. Návrh rozpočtu na roky 2024 – 2025

Tab. č. 5 Bilancia viacročného rozpočtu

Rozpočtové roky	2024	2025
Príjmy bežné + kapitálové	214 600,00	229 800,00
Príjmové finančné operácie	2 301,00	2 301,00
Bilancia príjmov	216 901,00	232 101,00
Výdavky bežné + kapitálové	215 100,00	230 300,00
Výdavkové finančné operácie	1 711,00	1 711,00
Bilancia výdavkov	216 811,00	232 011,00

Návrh rozpočtu na roky 2024 – 2025 nie je záväzný, príjmy a výdavky navrhované v rozpočte sú orientačné.

5. Riziká návrhu rozpočtu

- predložený návrh rozpočtu v príjmovej časti je priamo závislý od schválenia návrhu všeobecne záväzných nariadení o zvýšení niektorých miestnych daní a poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady,
- neistota plnenia príjmov z podielových daní, z dôvodu rozpočtového provizória štátu na rok 2023
- nevyhnutnosť zodpovedného prístupu k plneniu bežných príjmov ako aj k čerpaniu prostriedkov v súlade so zámermi obce,
- súčasná neistota vo vývoji ekonomiky v dôsledku energetickej a hospodárskej krízy ako aj pandémie a ich možného vplyvu na rozpočet obce,
- inflácia, zvýšenie cien energií, tovaru a služieb a neistý odhad ich stropu v ďalšom období.

C. Zhrnutie

Preskúmaním predloženého návrhu rozpočtu obce konštatujem, že je spracovaný transparentne, zohľadňuje súčasnú ekonomickú situáciu obce ako aj predpokladaný vývoj hospodárenia. Návrh predloženého rozpočtu obce je v súlade s právnymi normami a všeobecne platnými predpismi spojené s prípravou rozpočtu obce.

Obec splnila zákonnú povinnosť, podľa ktorého predložila OZ návrh rozpočtu obce rozpísaný minimálne na úrovni hlavnej kategórie ekonomickej klasifikácie rozpočtovej klasifikácie:

a) v rámci príjmov – položky hlavnej kategórie ekonomickej klasifikácie

- 100 - daňové príjmy,
- 200 - nedaňové príjmy,
- 300 - granty a transfery,

b) v rámci výdavkov – položky hlavnej kategórie ekonomickej klasifikácie

- 600 - bežné výdavky,
- 700 - kapitálové výdavky.

Návrh rozpočtu bol zverejnený dňa 29. 11. 2022 na úradnej tabuli obce a na jej webovej stránke, t.j. najmenej 15 dní pred jeho schválením v OZ v súlade s § 9 ods. 2 zákona o obecnom zriadení.

Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti predložený návrh rozpočtu Obce Belá na rok 2023 odporúčam Obecnému zastupiteľstvu v Belej **schváliť** a navrhovaný viacročný rozpočet na roky 2024– 2025 **brať na vedomie**.

V Štúrove dňa 12. 12. 2022

Predkladá: Mgr. Erika Klacsánová, hlavná kontrolórka obce Belá